

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Reg. 37.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

degetis: ac denique obedientiam per-
fectam, quæ reliquas virtutes menti
inferit, insertaque custodit, à largi-

tate Domini Dei nostri, feliciter com-
sequemini.

REGULA XXXVII.

De Correctione paterna.

EXHORTATIO
IN REGULAM XXXVII.

Correctionis paternæ, animo libenti acceptatæ, utilitates explicat.

T H E M A.

Corripiet me justus in misericordia. Psal. 140. 5.

V E L

Adimplere quisque debet quasvis penitentias. Reg. 37.

I quis Ordinem reli-
giosum (Societa-
tem nostram mini-
mam) cum arca fœ-
deris, à Moyse fa-
bricata, compara-
vent, ab allegoria seu similitudine
hæcquaquam aberraverit: quem-
admodum enim in illa veteris testa-
menti arca, tria, manu Moyſis, indita
reperiebantur, scilicet urna manna,
legis tabulæ, & virga Aaron, teste
Apostolo ad Hebr. 9. 4. *In arca testa-
menti erat urna aurea habens manna,
& virga Aaron, qua fronderat, & tabu-
la testamenti.* Ita quoque in Ordine
religiosi (Societatis) arca, ad Dei glo-
riam & cultum fabricata, tria, manu
fundatoris reposita inveniuntur. 1. Est
manna suavissimæ gubernationis, in

spiritu charitatis ac dulcedinis. 2. Ta-
bulæ legis seu regulæ ac constitutio-
nes, non in spiritu timoris, sed amoris,
ad perfectionem dirigentes. 3. Virga
Aaronis amygdalina, quæ floruit, fru-
ctusque produxit: id est virga corre-
ctionis seu correptionis paternæ; cum-
que in præcedentibus, de binis, priori-
bus, ceteriùs egerimus, in præsentia-
rum de tertio, id est, virga, seu de usu &
fructu correctionis tractabimus: vir-
gamque istam, primò amygdalinam,
secundò floridam, ac tertio fructife-
ram esse ostendemus.

I Non reperies Ordinem tantæ per-
fectione, nec statum ullum tantæ san-
ctitate, in quo Dei servi, ex conditione
fragilitatis humanæ, in quosdam non
labantur defectus; quos deinde à Præ-
latis disciplinæ studio, corrigi sit
necessè

I,
Virga
correctio-
nis amyg-
dalina.

neceffe: quæ correctio ab omnibus salutis & perfectionis suæ studiofis, in schola Christi, est amanda & acceptanda animo benigno, tamen ob defectum inculpabilem injungeretur: pueri dysscoli & degeneres, virgam paternam oderunt ac detestantur, probi atque ingenui exosculantur; idem præstandum Religiosis, cum vero emendationis & profectus spiritualis desiderio: quia

1. Virga hæc paterna est omnino necessaria in religione quacunque, ut in flore primavo perduret: in hoc enim Ordo florens à senescente ac laxatâ disciplinâ marcescente distinguitur, non quod in illo nulli cernantur defectus; sed quod in illo corrigantur, in hoc impunè dissimulentur. Cur obsecro religionem ingressi sumus, nisi ut in ea mala nostra corrigamus? quid est, quod hominem labilem & defectibus obnoxium à diabolo discernat, nisi corrigibilitas? homo enim dum in hac mortalitate versatur, quamvis existat **malus**; correctionis est capax: minimè verò diabolus: unde homo corrigi nollens, adeoque incorrigibilis, diabolo haud est absimilis; secundum illud Eccli. c. 21. *Qui odit correptionem, vestigium est peccatoris.* Veluti enim vestigium pedi admodum simile est, ita qui correctionem odit, diabolo; qui per antonomasiam peccatoris nomen sortitur.

2. Virga hæc correctionis, valde congruens est vitæ huic, & loco, in quo degimus, perquam conveniens. In cœlo enim correctio locum non reperit, eò quod nulla ibidem sit corruptio.

In inferno autem, non est possibilis correctio: licet ibidem multa sit peccati corruptio: sed in hac valle mortalitatis est & peccati corruptio & possibilis correctio: eaque de causâ in hoc loco Deus hominem virgæ disciplinae subjecit, ut mala sua corrigeret: atque hæc corrigibilitas, inter maximam vitæ præsentis bona est recensenda: eam enim sublatâ, an non fatius peccatori esse, aut natum non fuisse, aut potius canem vel bufonem esse, quam hominem?

3. Hæc virga correctionis, amygdalina est, qualis fuit illa Aaronis, id est paterna, plena erga subditos charitate, atque ex desiderio profectus illorum orta: omnino enim vult ac optat religio (Societas) filios suos moveri ac regi, non spiritu timoris, sed amoris; disciplinamque observari ac poenas infligi, ob defectus & negligentias, non ex passionis impetu, non ex odio aut vindictâ, sed ex charitate, eodemque modo eam acceptari cupit à subditis: quamvis, si charitate non proficiat, ad media timoris merita descendat. *Vultis, ait Apostolus, in caritate veniam ad vos, an in mansuetudine?* 1. Corinth. 4. 21. Atque hunc ordinem S. Chrysostomus super Matth. docet: scilicet in correctione sic procedendum esse, ut delinquentes 1. Admoneatur per amorem. 2. Corfundatur per pudorem. 3. Puniantur per rigorem. Eundem quoque ordinem servandum esse tradit S. Augustinus in regula sua. c. 23.

4. Virga hæc correctionis amygdalina, est suavis & discreta, non dura & aspera; quia eâ reguntur filii Dei, licet defectu-

defectibus obnoxii, non tamen per-
veriti; quales in mundo complures re-
perire est, qui merito virgâ rigidiore
plectantur. *Reges eos in virga ferrea.*
Psal. 7. 9. Non enim Religio facile
interrat carceres, non minatur ex-
communicationes, non mandat, in vir-
tute sanctæ obedientiæ, aut in nomine
Domini nostri JESU Christi, nisi rati-
onem & in gravi necessitate; mavult
enim virgâ amygdalinâ & paternâ,
quàm ferreâ & cervili, ferire. Imitari
in hoc lubet Prophetam Eliseum,
mortuum Sunamitidis filium resuscita-
torem; qui surrexit, non ad tactum
baculi, Elisei. 4. Reg. 4. sed per affe-
ctum & amplexum Prophetæ, sese hu-
militer. & ad pueri rationem se ac-
commodavit, eumque oratione &
spiritu suo confortavit. Ita Religio,
subditos suos fovet, ipsorum infirmi-
tati se accommodat. & pro delicti gra-
vitate, ac subjecti capacitate pœnam
parvulam injungit; cogitur enim
amore disciplinæ conservandæ, subin-
de non nihil pungere atque urgere, quem-
admodum & Eliseus Giezi discipu-
lum suum delinquentem.

3. Hæc virga correctionis amygda-
lina, est justa, recta, & æqua; veluti de
Christo dictum fuit: *Virga æquitatis,*
virga regni tui. Ad. Hebr. 1. 8. sicut
enim in quavis republica; ita & in re-
ligione pro delictis pœnam statui con-
venit, ut justitia & pax servetur;
æquum est ut in omni communitate
politica, boni præmio, mali pœnâ affi-
ciantur: in religione præmia refer-
vantur in futurum, quæ in hac vita
non sunt; ne sempiterna amittantur;

pœna verò pro delictis desideranda
est, ut hic potius, quàm in igne pur-
gante Deo faciamus fati. Deinde
Prælati tanquam Pater vi officii sui
Filios delinquentes corripere &
emendare tenentur, ne disciplina reli-
giosa intereat, & ipse ob correctionis
neglectum pœnas dare cogatur. Nec
sufficit verbis duntaxat admonere; sed
si monita non emendent, ad pœnas
descendendum est. Exemplum terri-
bile scriptura divina nobis suppedi-
tat L. 1. Regum c. 3. In summo Sa-
cerdote Heli; qui filios suos quidem
monuit; sed non corripuit, ut debuit,
ideoque gravissimâ à Domino pœnâ
plexus est. Audite stupendum Numi-
nis decretum: *Prædixi ei (Heli) quod*
judicaturus essem domum ejus in æter-
num, propter iniquitatem; eo quod no-
verat indignè agere Filios suos, & non
corripuerit eos; idcirco juravi domui He-
li, quod non expietur iniquitas Domus
ejus victimis & muneribus, usque in
æternum. Mira res: & tamen scribitur
c. 2. 23. 24. Heli reprehendisse Fi-
lios suos, dicendo: *Quare facitis res hu-*
jusmodi, quas ego audio, res pessimas, ab
omni populo? & nolite filii mei, non est
enim bona fama, quam ego audio.
Sæpe illos deterruit, delicta filiorum,
Heli non dissimulavit, ait S. Basi-
lius in reg. brev. Interrog. 47. &
tamen Deus minatur, quod non cor-
ripuit eos. Cur hoc? Non tam se-
verè corripuit, ut debuisset; corripuit
verbis, debebat pœnis. *Debebat eos*
ferire, ait S. Gregorius 2, p. Pastor c.
3. *debebat eos abjicere,* inquit S. Hi-
eronymus L. 1. contra Pelag. &

L. I. adversus Jovin. *Debat eos à conspectu suo removere, exheredare & verbis afficere,* ait Theodoretus in q. 10. in L. reg. *Debat: eos post unam & alteram monitionem è sacris locis & claustris exiungere.* At quia non corripuit, pœnas non sumpit, neque eo modo quo par erat erga eos indignatus fuerat, usque eò Dei iracundiam irritavit, teste S. Basilio l. c. Ut & populus, unà cum filiis ipsius, internecone absumptus sit, & arca ipsa capta, in hostium potestatem devenerit, & ipse miserabili exitu vitam terminaverit. Imò ut ad inferni pœnas perpetuas damnatus opinione S. Augustini L. 17. de civ. c. 4. S. Gregorius l. 2. c. 3. in L. 1. reg. & 3. p. post. c. 6. Eucherii Ven. Bedæ.

Non committuntur quidem graves adeò excessus in religione, quales à filiis Heli commissi fuere; colligimus tamen, meritò non omittendam à Superioribus correctionem in levioribus, ne paulatim ad graviores defectus ostium pandatur. Cùm igitur Prælati incumbat obligatio, subditos suos paternè corrigendi, ne Dei offensam incurrant, & aut pœnas ignis purgant, aut infernalis incurrant, clarè elucescit, quàm æquam, & rationi consonam sit, ejusmodi pœnas à subditis promptà voluntate suscipi atque adimpleri.

II. Quod si Religiosus, virgam hanc paternam, sibi necessariam, convenientem, charitate plenam, discretam, justam & æquam esse agnoverit; ideoque libentè animo acceptarit, atque exosculatus fuerit, *Virga correctionis* verè ipsi *florida* erit; flores enim amyg-

dalinos, purpurascens, gratos & amœnos variarum virtutum profert; protervus verò ac parum in humilitate fundatus, correctionis osor, non flores sed pappos volaticos, non suavitatem, sed amarorem vitiatorum producit: nam ex correptione in tristitiam, ex tristitia in indignationem, ex indignatione in impatientiam prolabetur, ex impatientia autem in proterviam, et protervia in murmuraciones, suspitiones, detractiones, odia ac denum in abyssum malorum precipitabitur. E contrario autem bene Religiosus, humilitate præditus, si quando virga correctionis tangatur, instar filii ingenuam exosculatur & variarum virtutum flores, ac germina edit.

1. Flos est humilitas: dum fragilitatem, infirmitatem & culpam suam agnoscit, pœnâ se dignum proficitur, confusionem nonnullam libens accipit, & cum Propheta ingemiscit: *Bonum mihi, Domine, quia humiliasti me.* Psal. 118. 71. 2. Flos est patientia: dum pœnam injunctam, & confusionem acceptans, occasionem, Christo se conformandi, nactum gaudet, atque ad graviora ferenda se disponit. 3. Flos est justitia vindicativa, exigens delicta à Superioribus puniri, & à subditis pœnam impleri. 4. Flos est constantia: sic enim probatur, quàm in vocatione, religione & virtute reliqua constantes simus: si enim nihil in ordine nobis eveniret, quo voluntas sensibiltasque nostra probaretur; profectus noster lateret: capropter Vates coronatus flagitabat: *Proba me, Domine, tenta me, ure cor meum & rena: me.* Psal.

II.
Virga
florida.

Psal. 25. 2. Sic pœnis immixtis Deus probavit Jobum, Tobiam, Abrahamum, & Israelitas, quibus Moyses dicebat Deut. 13. *Tentat vos Dominus, ut sciat (id est experientia comperiat, & vos cognoscere faciat) utrum diligatis eum.*

Porro flos 5. est diligentia, pœna enim reddit diligentiores, & velut calcet ad alacrius currendam impellit. 6. Flos boni exempli; dum alios ad cautelam, humilitatem, & obedientiam, pœnas exolvendo, pertrahimus. 7. Denique flos est charitas & amor Dei; dum de manu ejus pœnitentiam acceptamus, & tanquam filii à Superiore vel parente, castigationem, cum dilectione suscipimus. *Fili mi noli negligere disciplinam Domini tui, neque fangeris dum ab eo argueris, quem enim diligit Dominus, castigat: quis enim filium quem non corrigit Pater? Prov. 3.*

Nec desunt exempla in aliis Ordinibus flores ejusmodi pœnitentiæ correctionis assatim producentium, sufficit mihi unum è Societate nostra allegasse. Fuit is P. Hieronymus Ottellus, de quo Bartolus L. 3. vitæ S. Ignatii. n. 45. refert, quod insignis hic Ecclesiastes in crimina Romæ impunè grassantia in vectus, zelo ardente demum eò delectus, ut dixerit: quando neque amor Dei, neque timor gehennæ locum Romæ haberet; nihil superesse aliud, quàm ut arrepto Pontifex maximus flagello, sceleratam illam turbam è sancto expelleret loco. Ignatius recognita haud diu pòst, hominem ad se evocat; querit, quoniam sint in orbe Pontifices summi? ille unicum roma-

num esse respondit: tum Vir sanctus: & tu tibi fas esse arbitraris, pro concione talem non nominare solum personam, verum etiam legem illi præscribere; abi nunc & coram oculis Dei perpende, quàm te dignum pœnâ arbitrèrè; & ante noctem ad me refer: Ottellus dolore summo, atque vercundia tactus, considerato diu & agnito errore suo, rediit, & ad S. Patris pedes prostratus, in charta descriptas, quas paratus erat subire, pœnas protulit: nimirum flagellationem in publicis torius Urbis plateis: peregrinationem Hierosolymam pedibus nudis; solo pane & aquâ contentum jejunare aliquot annis, & si quid præterea injungere placeret. Verum Ignatius, tam liberali contentus animo, aliquot solum verberationes privatas illi injunxit.

En quàm præclaros flores hæc nobilis virga correptionis paternæ protrudit; gratissimum Deo, Angelis, & hominibus spectaculum præbentes omnèsque odoris amabilis fragrantia mirè recreantes!

III. Virga correctionis, promptè acceptata non flores duntaxat, sed etiam fructus acceptanti profert uberrimos. 1. Fructus est purgatio animæ: culpa fœdat; pœna, velut ignis, ferrum purgat: unde Salvator Joan. 15. *Omnem palmitem in me non ferentem fructum, Pater meus purgabit illum, ut fructum plus afferat.* 2. Fructus est mentis illuminatio: pœna enim in cognitionem culpæ ducit. *Virga atque correptio tribuit sapientiam.* Proverb. 29. Oculos quos culpa claudit: pœna aperit, ait S.

T r r 2 Grego-

III,
Virga
fructifera.

Gregorius. Non raro culpæ gravitatem non ponderamus, nisi pœna amaritudo, quemadmodum fel piscis oculos Tobix illuminet. 3. Fructus est emendatio defectus, & præservatio, ne iterum iterumque cadamus; pœna enim instar myrrha à putrefactione conservat. 4. Fructus, augmentum meriti: *Beatus vir, qui suffert tentationes; quoniam cum probatus fuerit, accipiat coronam vite, quam Deus repromisit diligentibus se.* Jacobi 1. 12. 5. Fructus satisfactio, pro pœna justitiæ Divinæ debita. S. Ludovicus Bertrandus ex Ordine S. Dominici, Societatis nostræ, dum viveret, tempore S. Ignatii, patronus ac defensor, cum rogaretur, cur tantâ severitate leves suorum defectus castigaret: respondit: *Ut severiores Purgatorii penas evadant.* Rectè id Sanctus ponderabat: si Superior hoc tempore, pro uno verbo otioso, publicam flagellationem injungeret, tyrannus audiret; & tamen pro verbo otioso pœna purgantis ignis infliguntur, mundi hujus tormentis graviores. Lancia. opusc. 17. c. 5. 6. Christi pro nobis tentationes Diaboli. 8. Reconciliatio cum Deo. 9. Aliorum emendatio: *Dum unus corripitur, plurimi emendantur* ait S. Greg. in regist. & bonorum de zelo Superioris gaudium. 10. Denique variorum donorum, à Deo omnium bonorum largitore, impetratio.

Admirabile promptitudinis pœna suscipiendæ eluxit exemplum in V. P. Jacobo Laynez ob doctrinæ excellentiam in Concilio Tridentino celebri, & secundo Societatis nostræ Prapósito Generali. Hic cum Italia Præsidentem

Provincialem ageret & Ignatius præclariora subiecta è Collegiis Romanis, ob universale bonum evocaret, doluit ac per literas questus est. Sed iussit S. Pater eum expendere, num hæc querela è sincero zelo, an sui amore proficerentur: quod si reum in hoc se deprehenderet, videret ipse, quâ se dignum pœnâ censeret. Perculit epistola illa animum Laynii vehementer, cuius illa animam Laynii vehementer, cuius illa lectâ, relectâque sæpius, ac factò illo suo coram Deo considerato; summâ cum veneratione rescribit, delicti causas, gravitatèque agnoscit, meliora spondet, ac demum concludit: *habita ad Deum precatione, multis cum lacrymis, quod rarum in me est, elegi; & nunc ipsum, haud item sine lacrymis eligo, ad ista vindicanda peccata & radices, unde prodierunt, tollendas, et Reverentia vestra removeat me ab aliis regendis, & concionibus habendis, & ab omni literarum tractatione, unico relicto Breviario, jubenteque Romam mendicatum ire, ibique in culina & triclinio, aut horto, aut alio quovis ministerio ultimo, vel si minus ad hoc idoneus sum, in Grammaticæ infima schola contineat, usque ad mortem; nunquam respiciens, curâque me, nisi ut quisquillas & peripetia. Atque hæc est pœna, quam primo loco eligo & depono. Et si ista non probaretur pœna, ad jejunia, ad flagella, ad quamvis præterea se offert depreffionem, ignominiam, & mortificationem. Verùm Ignatio promptus ille, demissusque pro satisfactione animus fuit. Quo in genere Laynii humilitas, cum Ignatii charitate & mansuetudine certavit. Tannærus in vita ejus.*

Virozum

Virorum hujusmodi virtutis ac profectus sui studiosissimorum exemplo an non par est, quoque conari praestantissimos esse correctionis fructus decerpere iam si ob defectus inculpabiles corereremur; considerantes, licet forte in presenti non deliquerimus, alias tamen sapius, absque correctione offenderimus.

Quapropter, Charissimi, cum homines fragiles sumus, crebriusque labamur, perfectionis tamen studio teneamur. Virgam correctionis, adeo necessariam, congruam, suavem, justam, ambabus manibus amplectamur, ut disciplina vigor minimè laxetur; & impunitate nostrâ, correctionisque

difficultate intereat. 2. Si corrigamur, nobilissimos correctionis flores proferre conitamus, nimirum demissionem, tolerantiam, iustitiam, constantiam, edificationem, charitatem, flores sanè praestantissimos. 3. Fructus quoque utilissimos, animæ puritatem, illuminationem, emendationem, meritum, satisfactionem, imitationem Redemptoris, contra tentationes robur, meliorationem aliorum; multorumque donorum cœlestium impetrationem reportemus. *Beatus homo qui corripitur & increpationem non reprobatur. Jobi 5. 17. Qui verò odit increpationes insipiens est. Proverb. 12. 1.*

REGULA XXXVIII.

De Obedientia Præsidibus subordinatis præstanda.

EXHORTATIO
IN REGULAM XXXVIII.

Ostendit non minùs obediendum esse Præsidibus subordinatis, quam supremis.

T H E M A

Quid est, quod tenes in manu? Virga. Exodi 4. 2.

V E L

Non solum Superiori domùs; sed etiam subordinatis Officialibus, obediunt. Reg 38.

Prisorum Poëtarum volumina, varias, magnisque, ut rebantur, virtutibus præditas, virgas celebravere. Has inter u-

bant, cuius vel attractus omnia in aurum transmutabat; qualis Mydæ Regis virga extitit. Alteram virgam Minerva nuncupabant, cuius attractu Ulysses, mirâ metamorphosi, aut reddebat juvenem formosum; aut, si

T r t 3 lube-